

Kontaktudvalget for dansk maritim historie- og samfundsforskning.

GUIDE TIL MARITIMT KILDEMATERIALE

IV

København

1980

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Arkiver og biblioteker A.....	4
Museer B.....	21
Andre institutioner C.....	24
Privatpersoner E.....	25
Skibsregistrering. Med særligt henblik på vejledning i benyttelse af skibsregistreringsarkivalier på Rigsarkivets 2. afdeling.....	26
Indholdsfortegnelse, alfabetisk ordnet.....	34

Forord

Som det ses af indholdsfortegnelsen, er vi med Kontaktudvalgets Guide 4 nået frem til at dække 48 arkiver og biblioteker, 80 museer, 10 andre institutioner og 55 privatpersoner m.v.

Almindeligvis er Guiden udarbejdet direkte efter vedkommende institutions/persons egen besvarelse af spørgeskemaet, og Kontaktudvalgets rolle er indskrænket til den anonyme bearbejders.

Undtagelsesvist bør det dog nævnes, at Birger Thomsen har stået for det store afsnit om Rigsarkivets 2. afdeling, som har et omfang, der har gjort en særlig indsats nødvendig.

Ny er ideen med en specialartikel om en særlig gruppe arkivalier. Brugsanvisningen til Skibsregistreringsarkivalierne er skrevet af Holger Munchaus Petersen på grundlag af egne erfaringer. Hermed synes der at være givet et udspil, som må kunne fremlokke flere ”opskrifter” af tilsvarende art.

December 1980
Kontaktudvalget

Rigsarkivets 2. afd. omfatter generelt sager yngre end 1848, d.v.s. Centraladministrationens arkiver efter enevældens afskaffelse. Med det nye folkestyre kom en gennemgribende omlægning af administrationen, og enevældens kollegier blev erstattet af ministerier.

Der er naturligvis ingen regel uden undtagelser; en del institutioner, som ikke blev ændret ved indførelsen af ministerialsystemet, er følgelig ikke blevet opdelt mellem 1. og 2. afd., og man kan derfor for disse institutioners vedkommende finde akter under 2. afd., som er ældre end 1849. Dette er f.eks. tilfældet med Kongelige grønlandske handel.

Grundlaget for den følgende oversigt er Generalregistraturen for 2. afd., der er opbygget alfabetisk efter betegnelsen på den institution, der har afleveret arkivalierne. Der er altså ikke umiddelbart en hierakisk opdeling i Generalregistraturen. Ønsker man sig et overblik over den administrative sammenhæng m.h.t. en institution, er man henvist til at søge i eksempelvis Hof- og Statskalenderen. I denne forbindelse bør nævnes et par nyttige håndbøger:

”Det ministerielle system”, RA, 2. afd. ua.

”Ordlister til brug for medarbejdere ved Rigsarkivets 2. afd.” RA, 1977.

”Register til administrative samlinger”, RA, 1974.

C. Rise Hansen: Centraladministrationens afleveringer til Rigsarkivet 1921-1945, RA, 1956.

Oversigten på de følgende sider er et uddrag af Generalregistraturen i forkortet form, og for hvert arkivfond er angivetyderår for arkivalierne **som helhed**, d.v.s., at f.eks. journalrækker ikke nødvendigvis er dækkende for de angivne år. Det kan anbefales at konferere med Generalregistraturen samt specialregistraturer, dersom spdanne findes. Da dette kun sjældent er tilfældet, er man oftest henvist til at undersøge **afleveringsdesignationer**, som er de oversigter, de afleverende institutioner har udarbejdet i forbindelse med en aflevering. Hvor det har været muligt, er årstal for afleveringer af arkivfonds angivet. Dette skulle være en god hjælp til at finde disse afleveringsdesignationer.

Admiralens, generalinspektørens og viceadmiralens arkiv.

Ind- og udgåede skrivelser, div. Protokoller 1856-1932

Aktieselskabsregistret.

Journaler, brevbøger, -kopier, hævdede selskaber 1918-68.

Arbejdsministeriet, udvalg og kommissioner.

Anlægsudvalget vedr. Hanstholm havn 1961-65.

Defensionsværket på Færøerne

1782-1848.

Elbskibsfartsrevisionskommission.

Sager 1858-63

Finansministeriet, anvisnings- og bogholderikontoret.

Protokoller, sager vedr. hædersgaver til veteraner fra 1848-50 og 1864

Pensioner til embedsmænd, enker og børn, søværnet 1884-1935

Diverse sager, bl.a. vedr. havneanlæg 1871-72

Bestyrelsen for de militære underklassers pensionering m.v.

Finansministeriet, sekretariatet

Gruppeordnede sager. Heri bl.a. krigsskadeserstatninger

1850-54, marinens omordning 1852-54, toldbodssager

1854-79, Sundtoldens afløsning, slesvigske færagesager

A 34 Rigsarkivets 2. afdeling (efter 1848), fortsat

1852-64, Elbtolden, diverse sager vedr. toldvæsenet. Finansministeriet, udvalg og kommissioner Krigsskadeserstatningskomiteerne af 1848 og 1850, 1849-52, do 17711 1864, undersøgelseskommissionen af 1/8 1857 om Sundtoldens afløsning, m.m.	
Fiskemesterregnskaber	1660-1770
Fiskeordningens kontor	
Fiskeridirektoratet/Fiskerikontrollen Kopibøger, understøttelsessager, journaler, kutterjournaler m.v.	1866-1939
Fiskeriministeriet Journalsager, søkort over østersbanker	1946-1948
Flådemagasinet (tidl. Hovedmagasinet) Indkomne og udgåede skrivelser, registre, reglementer, kontobøger, kontrolbøger for rekvisitioner, lageropgørelser, leverancebøger, materieljournaler 1904-59. Flådemagasinet, aflevering 1959, se afleveringsdesignation. Flådemagasinet, udvalg og kommissioner/byggeudvalg Udvalget til kontrol med revision af søværnets beholdninger.	
Flådens stab/overkommando Kopibøger, registre over udg. skr., realregistre og dagbogsregistre, den udrustede flådes virksomhed 1817-19, generalrapporter	1854-1930
Flådestationen, sekretariatet Indkomne skr.	1925-1937
Forsvarsministeriet, søtransportvæsenet Ind- og udgåede skrivelser, registre, skibslistor, lejekontrakter for kuttere m.v.. opmålinger af danske havne, kystbeskrivelser, alf. reg. over dampskibe, egne til troppettransport, postlister m.v.	1867-1970
Fragtnævnet Ind- og udg. journaler, mødeprotokoller, skibsmapper, alf. Kartotek, positionskort, cirkulærer m.v.	1918-1949
Fyrmagasinet Regnskabsprotokoller m.v.	1872-1899
Fyrvæsenet Fyrskibsarkiver	
Generaldecisoratet for det indirekte skattevæsen (tidl. Generaltoldkammer og Kommercekollegiet) 1. danske toldrevisionskontor Journaler, -sager, summariske ekstrakter, havnekasseregnskabsantegnelser, generalregnskaber m.v.	1848-1861
Finansministeriets almindelige revisionskontor Regnskabsjournaler	1860-1882

Generalpostdirektoratet

Udgifts- og indtægtsbøger, ekstraktprotokol, korrespondanceprotokoller, kopibøger, dampskibs- og udenrigsjournal, udtagne sager til dampskibe, do. Til vandbefordring, sager til postjournal m.v. 1848-1892

Geodætisk Institut

Trykte kort

Grønlands Styrelse (tidl. Kgl. Grønlandske Handel)

Indkomne breve, kopibøger, journaler, regnskabsjournaler, gruppeordnede journalsager, koloniregnskaber 1774-1929
Diverse sager, afleveringer 1920 og 1943.

Bogholderkontoret

Hovedbøger, regnskabsjournaler, handelsekstrakter 1899-1925

Hovedkontoret

Kopibøger, registre til brevlister, regnskabsprotokoller, journalsager m.v. 1912-1947

Revisionskontoret

Diverse sager, aflevering 1920.

Statistisk kontor

Fangstlister, ukomplet 1881-1964

Grønlands Tekniske Organisation (G.T.O.)

Diverse sagligt ordnede sager

Grønlandsadministrationen (tidl. Grønlands Styrelse)

Protokoller m.v. 1945/1946

Grønlandsdepartementet (tidl. Grønlands Styrelse)

Bogholderkontoret aflevering 1959

Koloniregnskaber 1940-54

Afleveringer I-IV 1960, marts 1962

Regnskabskontoret

Afleveringer I-IV, marts 1962, maj 1962, nov. 1962, jan. 1964

Grønlandske arkivalier

Specialregistratur: Det Nordgrønlandske Inspektorats arkivalier, RA 1975.

Kongelig grønlandske Handel

Aflevering 1960. Rekvisitioner, regnskabsprotokoller 1901-1950

Referats- og resolutionsprotokoller, registre, kopibøger m. registre, korrespondanceprotokoller, breve og ekstrakter af breve m.v. 1776-1899

Kassebøger, -journaler, regnskaber og regnskabssager, skibsjournaler, maskin- og skibsdagbøger, konossementer (Se også folioregistratur 189a) 1777-1951

Aflevering 1949: Kopibøger, brevbøger, regningskopibøger, regnskabsbøger 1901-1937

Skibs- og maskinjournaler 1946-1956

Bogholderikontoret

Diverse sager

Pakhuskontoret

Journaler for ud- og indgåede breve, rekvisitionsbøger, regnskabsprotokoller og -sager, besejlingen 1884-1916, diverse sager (aflevering 1920) m.v. 1842-1901

A 34 Rigsarkivets 2. afdeling (efter 1848), fortsat

Regnskabsafdelingen Aflevering 1967

Fakturaer, kassebilag, arbejdssedler

1952-1961

Revisionskontoret

Kopibøger, antegnelser m.m.

1779-1900

Skibsdriftskontoret

Skibsjournaler (Afl. Journal nr. F 30-225-2)

1952-1969

Den grønlandske Handelskommission

Kopibøger m. registre, referatprotokoller m. registre, indkomne breve m.v.

1788-1816

Grønlandske lokalarkiver

Se Generalregistratur samt afleveringer 1963, 1964, 1965 og 1959.

Handelsministeriet (tidl. Erhvervsministeriet)

Relations- og forestillingsprotokoller m. reg., real- og brevregistre, kopibøger, sekretariatets visdomsbog, brevbøger for søfart, journaler og krise journaler, indberetninger om søulykker og strandinger

1904-1953

Kontoret for hjemvendte søfarende

Kopibøger

1946-1949

Søfartsafdelingen

Krigstidsskader, udbetalingsprotokoller

1939

Ujournaliserede arkiver se afleveringsdesignation F 15-1-8

Den kgl. Havnekommission, se Københavns Havneadministration

Ministeriet for Hertugdømmerne

Holsten og Lauenborg (seddelregistratur 44)

Forestillinger m. registre, diverse sekretariatssager

1852-1865

Slesvig

Forordninger, forestillinger

1848-1864

Rekvirerede sager: heri bl.a. handels- og skibsfartssager, havnevæsen m.m., dige og vandbygningsvæsen, strandsager (se registrant nr. 165c, p. 121-211)

1. Departement A

Journaler, diverse sager (se reg. 165c og seddelreg. 44)

1. Departement B

Akter, journaler, diverse sager (- - - - -)

1. departement A og B

Gruppesager, heri bl.a. XXX: skibsfart, kanal- og lodsvæsen (se reg. 165c, p. 233 og p. 235-49)

2. Departement A

Diverse sager (sed. reg. 44) Havnesager (reg. 165c, p. 277)

2. Departement B

Diverse sager (sed. reg. 44) Forskellige sager (reg. 165c, p. 321-25)

Sekretariatet

Journaler, diverse sager (sed. Reg. 44 og reg. 165C, p. 217-225)

1853-1864

Holmens havnemester

Holmens politi

Kopibøger, vagt-ordre og notatprotokoller

1888-1924

Indenrigsministeriet	
Relations- og resolutionsprotokol, register over forestillinger, visdomsbog	1906-1950
1. Kontor KK (skabssager)	
heri bl.a. tegning til Kalundborg havn 1898	
2. Kontor	
1.-7. udskrivningskredse, lægds- og søruller	1861-1931
Udvalg og kommissioner	
411. Komm. af 24/1 1876 ang. forholdsregler mod brugen af usødygtige skibe under dansk flag.	
451. Komm. af 23/12 1897 vedr. tilsyn med dampfartøjer m.v.	
452. Søfartskomm. Af 4/11 1899 (1898-1903)	
Komm. Af 1874 vedr. forskellige forhold på Jyllands vestkyst.	
Ingeniørevskolen (tidl. Skolen for skibsbygning og maskinv.)	
Journaler, kopibøger, undervisningsprotokoller, div. Regnskabsbøger.	1883-1917
Invalidebestyrelsen og bestyrelsen for de militære underklassers pensionering.	
Kopibøger, journalsager, lægeprotokoller, referatprotokol vedr. Søkvæsthuset, pensionsruller, regnskabsprotokoller, div. Sager vedr. Søkvæsthuset og Assistenshuset, hædersgaver til veteraner 1848-50.	1823-1920
Ministeriet for Island (tidl. Islandske Departement)	
Register over Kgl. Resolutioner, forestillinger, brevregistre, kopibøger m. reg.	1849-1904
Justitsministeriet	
1. Kontor ”diverse sager”	
Admiralitetsretten for Fyn og Jylland i Nyborg	1848-1850
2. Kontor	
Indberetning om mønstringsbestyrelsens sportler	1857-74
Forakter til lov om mønstring af skibsmandskab	1872
Land- og søsessionsplakater	1848-75
Omregulering af sølimitdistrikter og indberetninger i henh. Til dette 1849.	
Betænkning ang. Udkast til love om søkrigstjenesten og om land- og søsessionerne.	
Udskrivningsvæsenets revisionskontor	
Love, bekendtgørelser vedr. udskrivningsvæsenet/visdomsbog	1788-1869
Forordninger vedr. søudskrivningen	1667-1863
Lister med bafarent mandskab	1882-1912
1.-8. udskrivningsdistrikt, søruller	1851-1861
1.-6. udskrivningskreds, lægds- og søruller	1859-1932
Udvalg og kommissioner	
Kommissionen af 9/7 1870 til udarbejdelse af en ny sø- og handelslov	1870-1882
Kadetskolen	
Reg. over ud- og indgåede skrivelser, kopibøger, skolejournaler, ruller, prot. vedr. undervisning og øvelser, skibsjournaler, sundhedsvæsen og regnskabsprotokoller.	1903-1932
Kanonbåden Guldborgsund	
Indkomne skrivelser	1905-1907
Koloniernes Centralstyrelse (Vejledende Arkivreg. XX, RA 1975)	
Indiske forestillinger og resolutioner, resolutionsprotokol	1849-1931

Kolonialrevisionskontoret	
Kopibøger, protokol over udg. Breve, journaler og -sager, brevkoncepter	1848-1871
Den dansk-vestindiske kommission af 18/11 1902	
Vestindiske kontor	
Kopibøger, postbøger, journaler m. reg., gruppesager bl.a. lodsvæsen, brevkoncepter, måleprotokoller, tegnebøger m.m.	1843-1933
Vestindiske pakhushforvaltning	
Fakturaer	
Kommissarius vedr. statens ekspropriationer m.m.	
Protokoller og sager vedr. ekspropriationer til havne, lufthavne, militære formål m.m.	1907-1939
Kommissionen for fiskeri- og havundersøgelser	
Korrespondance vedr. bl.a. Dana, Galathea, fiskeriudstillinger, undersøgelser i indre farvande, skibs- og maskinjournaler	1917-1939
Kompasvæsenet	
Indkomne skrivelser, div. Protokoller.	
Krigsforsikringen af havne	
Skadessager, vurderingssager, regnskabssager, forhandlingsprotokoller.	
Krigsministeriet	
4. Kontor	
Diverse sager, bl.a. sager vedr. søforterne.	
Armeens intendantur (reg. 91d) 1. Kontor:	
Journal for søtransportvæsenet	1864
Krydstoldvæsenet	
Station Lille bælt nordre del	
Ordre- og kopibøger, journaler	1857-1903
Korrespondance m. krydstoldfartøjer 1-30,	
Ny Svendborg, Bornholm, Slesvig og Falken	1853-1903
Div. Korrespondance, cirkulærer og bekendtgørelser	1803-1903
Kystudkigsvæsenet	
Udg. og indk. skrivelser, journaler, korrespondance med kystudkigsstationerne	1891-1955
Københavns Havneadministration (tidl. den Kgl. Havnekommission)	
Kgl. reskripter og resolutioner, kopibøger, indkomne sager, korrespondanceprotokoller, budget- og regnskabssager, forhandlings- og referatsprotokoller, gruppesager, inventar- og materielregnskaber	1692-1880
Landbrugsministeriet	
Domænekontoret	
Østersbankebøger, div. Landkort	1871-1886
Landvæsenskontoret	
Understøttelse til anskaffelse af fiskeriredskaber 1879, Schmidts fiskeriberetninger 1860.	
Udvalg/kommissioner	
Fiskerikommissionen, indberetninger fra amter	1850
Fiskerikommissionen af 6/5 1902, akter.	

Lodsdirektoratet (aflevering 1965)

Månedssregnskaber for de enkelte lodserier 1912-1959

Marineministeriet

Diverse 1848-78 (aflevering 1914)

Forslag til lovændring af lønninger ved søværnet, fyrdirektorater 1933, sager vedr. Holmens kirke, Nyboder og søværnets lønningsforhold 1780-1920

1. Departement (afd. B) Admiralitetskontor C
(tidl. Admiralitetsdept. (2. afd.))

Indkomne skr. 1912-1913

Admiralitätsdepartementet (2. afd.) (indtil 1911)

Civile sager:

Indkomne skrivelser m. reg., kopibøger m. reg., koncepter, referatsprotokoller 1875-1913

Divisionssager (mandskabssager):

Kopibøger m. reg., koncepter, journaler m. reg., journalsager 1847-1874

Fyr- og lodsvæsenet

Diverse sager

Fyr- og vagervæsenet

Kopibøger m. reg., koncepter, journaler, gruppesager, fyrjournaler- og sager, vagersager, regnskabsprotokoller, referatsprotokoller. 1848-1891

Fyrvæsenet

Reg. Til indkomne og udgåede skr., koncepter 1845-1891

Lods- og hvervningssager (tillige fyr og vagers.)

Journaler m. reg., journalsager, kopibøger 1848-1891

Lodssager (se reg. 85D, p. 12)

Diverse sager 1850-1872

Militærsager

Indkomne skrivelser m. reg., kopibøger m. reg., referatsprotokoller (journaler) 1875-1913

Mønstringsvæsenet

Mønstringsprotokoller og -sager 1848-1874

Redningsvæsenet

Journaler og -sager, brevlister, kopibøger, fortegnelse over strandinger m.m. 1852-1912

Sundlodserierne

Diverse sager

Vagervæsenet

Indkomne skrivelser 1875-1886

Admiralitätskontoret

Sager bl.a. vedr. vragsskadeliggørelse, Christiansø, Hirsholmene, Meteorologisk Institut, Fyrsager, Vagervæsenet, Lodsvæsenet, Kystudkigsvæsenet, leje af skibe, kopibøger, journaler m. reg., sagkartotek vedr. skibe og luftfartøjer (vrag), lodsreglementer 1902-1951

Civil værnepligt

Kopibøger. Journaler 1917-1933

Efterretningsstationen

Ind- og udgåede skrivelser, lister over samme 1929-1950

Kassererkontoret

Kopibøger og indkomne sager, registre til begge, referatsprotokoller, hovedbøger 1846-1915

Kasserer- og arkivkontoret

Kgl. Resolutioner, register og journaler til samme, indkomne sager, bastallinger, koncepter, div. Protokoller. 1849-1874

Kommissariats- og bogholderikontoret

Indkomne sager m. reg., udgåede sager m. reg., kopibøger,

journaler, hovedbøger, gagebøger, regnskabsprotokoller, materielkontibøger, divisionssager, lønningssager, assistancesager (bl. a. Georg Stage), pensionssager m.v.	1848-1951
Legatkontoret	
Journaler over indkomne sager, registre, kopibøger m. reg., hovedjournaler, kassebøger, legatregnskaber, referatsprotokoller m.v.	1930-1951
Lønnings- og revisionskontoret	
Indkomne sager m. reg., kopibøger m. reg.	1925-1950
Sekretariatet (tidl. Sekretariats- og kommandokont.)	
Kgl. resolutioner m. reg., forestillinger, indkomne sager, journaler, journalregistre, kopibøger m. reg., kommandosager, søkadetruller, offocersbedømmelser, diverse sager (aflevering maj 1958)	1848-1950
Sekretariats- og kommandokontoret	
Kgl. resolutioner, kopibøger til forestillinger, kopibøger m. reg., journaler m. reg., kommandosager, fyrskibslister, hovedbøger m.v.	1848-1932
Søetaten	
Skibsjournaler, logbøger, maskinjournaler Se specialregistratur.	1660-1914
Udvalg og kommissioner/byggeudvalg	
Kommissionen vedr. det danske redningsvæsen 1925, Udvalg af 10710 1928 vedr. fyr- og vagervæsenet. Komm. Af 5/8 1907 ang. lønninger ved søværnet. Lønningskommissionen af 1917. Kommissionen af 29/3 1906 ang. orlogsværftets drift, m.v.	
Marineministeriets kontor for særlige administrationssager	
Diverse regnskabssager	1945-1948
Marinestaben	
Realregistre, kopibøger og journaler m. reg., generalrapporter, dagbogsnotater, marineattachéen i Moskva, efterretningsstationen, Søværnskommandoens meldecentral, Storebælt marinedistrikt, Sydsjællands marinedistrikt, dagbog for flådens overkommando 1914-19, situationsoversigter 1914-19, gruppesager m.v.	1856-1959
Marinestabslægens kontor	
Ind- og udgåede skrivelser m. reg., læge-, syge- og undersøgelsesjournaler, sygestatistik, lønningsjournaler, Søværnets Baraksygehus, Marinehospitalet, Lazarettet på K.E. Skolen, Lazarettet i Rigsdagsbygningen, Københavns Garnisionssygehus.	1883-1959
Marinestationer	
Møn 1945-56, Grønnedal 1947-55	
Maskinisteksamenskommissionen	
Breve fra formanden til marineministeriet	1877-1883
Direktoratet for maskinistundervisning (tidl. Maskinisteksamenskommissionen) (Afl levering 1966)	
Korrespondanceprotokoller, kopibøger, indkomne skrivelser, journaler, eksamensprotokoller m.m.	1874-1961
Ministeriet for Monarkiets Fælles Indre Anliggender	
Øresundssagen	1857-1858

Mønstringskontorerne Kartotek over sømænd i den danske handelsflåde	1952-1962
Nautisk prøvechamber	
Navigationdirektoratet (Navigationseksamenskommissionen) Indkomne skrivelser m. reg., kopibøger m. reg., eksamensprotokoller, styrmandsruller: søfart, navigationsskolernes regnskaber, hovedbøger, kassejournaler for sømandsskolerne, Statens skoleskib: regnskaber, skibsdagbøger, øvelsesjournal, elevprotokol og regnskaber fra navigations-skolerne i Ålborg, Bogø og Rønne m.v.	1856-1964
Nordsøeskadren Sager	1864
Nyboders Kommandantskab Indkomne og udgåede skrivelser, regnskaber, div. Protokoller, bl.a. aflevering 1959.	1847-1923
Ministeriet for Offentlige Arbejder Forestillinger m. reg., journaler, hovedbøger	1894-1959
Havnesager: journalsager	
Kanal- og havnesager: journaler, -sager, kopibøger	1849-1961
Kommissionen vedr. bl.a. sikring af Thyborøn Havn og Kanal, 16/4 1937.	
Vej- og færagesager: færgevæsenets kopibog, journaler, kopibog for vandforbedring anm: færagesager indtil 1872 findes under Generalpostdirektionen (RA, 1. afd.)	1849-1945
Orlogsværftet Maskintegninger, indk. og udg. Skrivelser	1848-1924
Skibstegninger (se specialregistratur)	1868-1948
Udkommandobøger, signaljournaler, stamruller, straffeprotokoller, årsberetninger m.v. se afleveringer marts 1960, 1961 og april 1964.	1849-1940
Kassererkontoret Kassebøger	1911-1915
Lønningskontoret ruller	
Maskinkorpset hovedruller	1858-1909
Sekretariatet (afl. Febr. 1960, 1963) Diverse protokoller og regnskabssager indkomne og udgåede skrivelser	1870-1925
Staben Indkomne skrivelser, diverse sager	1906-1926
Søværnets personelkontor Indkomne og udgåede skrivelser, stamruller, straffebøger	1901-1965
Patronatet for Holmens Kirke Diverse sager	1848-1938
Proviantmagasinet Indkomne og udgåede skrivelser, hovedbøger, regnskabsjournaler m.v.	1857-1949

Redningsvæsenet (aflevering 1953)

Skrivelser fra stationerne div. Indkomne skrivelser,
kopibøger, inventarieprotokol, kassebøger og generalregistre,
div. fortegnelser over redninger, strandinger og øvelser 1857-1945

Reviderede regnskaber

Fiskerikontrollen 1858-1920
Havneregnskaber 1848-1950
Karantæneregnskaber 1848-1920
Marinens regnskaber (se reg. 85C og 85e)
Overskibsinspektoret 1938-1940
Redningsvæsenet 1850-1904
Søkvæsthusfonden 1881-1901
Søværnet 1856-1899
Vandbygningsdirektoratet 1954-1962
Vandbygningsvæsenet 1875-1920

2. Revisionsdepartement (tidl. Generaldevisoratet for det indirekte skattevæsen)

1. danske toldrevisionskontor (Øerne)

Generalregnskaber, -ekstrakter for Sjælland, Fyn, Lolland, Falster, Møn og Bornholm 1849-1900

2. danske toldrevisionskontor

Journalsager, generalekstrakter, strandingssager, mønstringslister m.v. 1849-1900

Holsten-Lauenborgske toldrevisionskontor

Journaler, diverse protokoller 1846-1866

Københavnske toldrevisionskontor

Kopibøger, diverse antegnelser 1851-1924

Slesvigske toldrevisionskontor

Journal m.v. 1848-1866

Revisionsudvalget for tyske betalinger

Journalsager, bl.a. fragt m.v. (FN), søfartssager (S)

Rigspolitichefen

Eftersøgningstjenesten
Kystbevogtningen, journaler, -sager 1941-1948

Skattedepartementet

2. Kontor

Sømandsskattesager 1958-1961

Værftssager, Kolbe Dybbøl 1940, Burmeister & Wain 1950,
A/S H.C. Christensens Damp- og Sejlskibsrederi 1950.

Udvalg/kommissioner

Udv. til gennemgang af sømandsskatteoven 17/5 1963,
Udv. ang. Sømandsskat 21/1 1956.

Skibsarkiver

Skibsregistreringskontoret

Registre, målinger, rederier m.v. 1867-1908
Herom **Specialartikel i denne Guide.**

A 34 Rigsarkivets 2. afdeling (efter 1848), fortsat

Statens Skibstilsyn	
Registre, målinger, journaler, kopibøger	1920-1933
Aflevering I, 1960, udslettede skibe.	
Direktoratet for Statens Skibstilsyn	
Diverse målingsprotokoller	1885-1953
Udslettede skibe	1956-1974
Danmarks Statistik	
Samfærdsel og turisme	
bl.a. oversigter over skibe hjemmehørende	1864-1868
Indenlandske skibsfartslistes	1849-51, 1864-74
Udenlandsk skibsfart	
Københavns Frihavn, driftsregnskaber	1920-1965
Danske skibe på udenlandske havne	1950-52.
Se også Udenrigshandel og betalingsbalance	
Generaldirektoratet for Statsbanerne	
Kort, fotografier og tegninger, se specialregistratur	
Specialregistratur for Statsbanerne:	
4:2 Hedemanns tegningsarkiv, RA 1962	
4.4 Ældre bygningstegninger, RA 1962	
4:6 Personaleakter, RA 1963	
Strandingskort	
Søartilleriet (aflevering 1951) se også afl. 1974, RA, 1. afd.	
Indkomne skrivelser	1889-1919
Søetaten, forskellige regnskaber	1747-1766
Søetatens generaladjutant	
sagsprotokol, sager	1848-1899
Søetatens hospital	
Indkomne skrivelser, diverse protokoller	1849-1867
Søakademiet	
Indkomne og udgåede skrivelser, diverse ruller og protokoller	1846-1869
Det Kgl. Danske Søkortarkiv	
Søkort (trykte m.v.)	
Indkomne og udgåede skrivelser, landtoningsbøger, fiskerikort m.v.	1851-1931
Flådens Mærkevæsen	
Skibsbøger, mærkejournaler, opmålingsbøger m.m.	1848-1940
Militære afdeling	
Skibsbøger	1875-1908
Søkvæsthuset, direktionen	
Indkomne skrivelser	1799-1855

A 34 Rigsarkivets 2. afdeling (efter 1848), fortsat

Søkvæsthusfonden

regnskabsprotokoller og -sager

Sømandsskattekontoret (tidl. Mønstringskontorerne)

bl.a. kartotek over sømænd 1952-1962

Sømilitære regnskaber

1663-

Søminevæsenet

Indkomne og udgåede skrivelser m.v.

1869-1931

Søofficersskolen

Indkomne og udgåede skrivelser, div. Protokoller, ruller og skibsjournaler,
kartotek over søkadetter 1716-ca. 1945

1869-1960

Søtransportkommissionen

Registre over ind- og udgåede skrivelser, skrivelser

1875-1908

Søværnet

Skibsjournaler m.m., afleveringer 1968, 1968-69, 1969, 1871 og 1974. Specialregistre til disse.

Kommandostation Lynetten

Diverse, postlister, journaler

1949-1963

Kongelundsfortet

Indkomne sager m. reg.

1953-1957

Krydseren Heimdal

Korrespondance for togtet 1903-04

Kystbefæstningen

Ind- og udgåede skrivelser, registre m.v.

1932-1961

Kystbevogtningen

Dagbogsoptegnelser m.v.

1940-1943

Kystflåden

Mineskibsafdelingen, ind- og udgåede skr.

1932-1959

Torpedobådsafdelingen, do

1953-1959

U-bådsdivisionen, do

m.v.

1930-1951

Middelgrundsfortet

Ind- og udgåede skrivelser

1942-1962

Sundets Marinekommando

Kopibøger, dagbøger m.v.

1951-1961

Øresunds Marinedistrikt

Kopibøger, dagbøger m.v.

1948-1961

Søværnets Bygningsvæsen (aflevering april 1960)

Ind- og udgåede skrivelser, div. Protokoller

1878-1939

Søværnets Intendantur

Kassebøger

Søværnets Kaserne

Diverse protokoller

Søværnets Kassationskommission

A 34 Rigsarkivets 2. afdeling (efter 1848), fortsat	
Søværnets Lægevæsen (aflevering 1960) Ind- og udgåede skr., læge- og sygejournaler 1835-1925	
Søværnets Regnskabsvæsen Ind- og udgåede skrivelser, div. registre, leverancebøger m.m.	1884-1958
Søværnets Skibs- og Maskinekspedition Maskinjournaler	1964-1965
Søværnskommandoen Personelkontoret, indkomne sager	1938-1943
Søværnsstaben Søværnets skoleudvalg, mødereferater m.m.	1956-1966
Departementet for Told- og forbrugsafgifter	
Forbrugsafgiftskontorerne , herunder bl.a. Krydstoldvæsenet (C) journaler	1865-1869
Gruppeordnede toldsager Specialregistratur, heri bl.a.: Akter vedr. skibsmålingskommissionen af 24/11 1827 (1, 34, 1824-29) og Krydstoldvæsenets sager (4, 63, 1824-1916)	
Holsten-lauenborgske toldekspeditionskontor Diverse pakkesager	1842-1865
Karantænekontoret Journaler, forestillinger, kopibøger m.m.	1848-1852
Slesvigske toldekspeditionskontor Indkomne og udgåede skrivelser	1861-1865
Toldkontorerne (1. Kontor) A-sager – København og generalia B-sager – Østifterne C-sager – Krydstoldvæsenet (-1860)	
2. Kontor Jyske og fynske sager	
Øresund og strømtoldkontoret Alfabetisk reg. over toldvæsenets personaleakter	
Tyske Myndigheder Se særlig registratur: Tyske Arkiver 1848-1945 I, RA, 1978 heri b.a. Den tyske marine før 1922, do. 1922-1945. Og Tyske maritime besættelsesmyndigheder i Danmark.	
Udenrigsministeriet Skibslistor (reg. 42)	1849-1903
Handels- og konsulatsafdelingen Kgl. resolutioner, registre, journaler og -sager, søpasprotokoller Se realregister over samlede sager til Handels- og konsulatsjournaler 1784-1866 og Foreløbige arkivregistraturer, Serie 1, nr. 1: Samlede sager (1762)-1866, duplikeret RA 1963.	1849-1863
Vandbygningsdirektoratet Brevlister, journaler	1849-1868
Gruppesager 101 (GI)	1714-1973

A 34 Rigsarkivets 2. afdeling (efter 1848), fortsat

103 (GIII) Kystsikring	1874-1973
123 (GXXIII) Skibsværfter	1859-1965
Journaler afleveringer 1956, 1959, I, II, III, 1960, 1962 og 1967.	
Skibs- og maskininspektoret	
Journaler, brevbøger, skibstegninger m.v.	1942-1956
Anlægstegninger	
Journalkort, journaler om enkelte havne m.v. Se generalregistratur p. 611-613	

Vestindiske Lokalarkiver

Her henvises til Generalregistratur for 1. afd., samt en række sager v. Kargaard-Thomsen.

Vestindiske reviderede regnskaber

Her henvises til Generalregistratur for 1. afd.

Øresunds Toldkammer

Ældre gruppesager	1544-1830
Kopibøger, journaler m. reg., div. Sager	1830-1856

Østersøeskadren

Sager	1864
-------	------

A 35 Lokalhistorisk arkiv for Augustenborg kommune

Mosevænget
6440 Augustenborg

En registrering af effekter og kildemateriale fra kommunen er netop påbegyndt. Et ca. 100-årigt kompas kan dog nævnes, og det bemærkes, at arkivet har modtaget et væld af endnu uregistrerede fotos.
(1980)

A 36 Fladså Arkiv

Holmevej 58
4731 Brandelev

Nyoprettet arkiv
Intet af interesse.
(1980)

A 37 Hundested lokalhistoriske arkiv

Hundested Bibliotek
Nørregade 5
3390 Hundested

0233 8070

4-5 fotografier af fartøjer.
3-4 fotografier af personer m.v.
(1980)

A 38 Lokalhistorisk arkiv i Jægerspris

Møllevvej 25
3630 Jægerspris

0233 1694

Interview på bånd med gammel fisker, hefte om fiskeriet i Neder Dråby år 1900.
Fotografier af fartøjer fra Kulhuse, fiskerbilleder smstds.
Rigningsdel, ikke identificeret.
Fiskenet – ålejern.
4 flaskemodeller
(1980)

A 39 Kalundborg By- og Egnshistoriske Arkiv

Kalundborg Bibliotek
4400 Kalundborg

0351 0400

Materiale om Flotille 251, Kalundborg 1970'erne, herunder Flotilleblad.
Meddelelse ang. Etableringen af kystbatterier omkr. 1800.
Forsvarsplan fra 1808 om ”forsænkning mellem Revsnæs og den østre side af Samsø”.

Prospektkort af krydseren ”Hejmdal” ca. 1910.
4 fotos fra eng. Krydser ”Rodney”s besøg 1935.
Endv. fotos af session på Jernbanehotellet beg. Af 1960'erne, Fregatten ”Esbern Snare” i Kalundborg 1959 og engelske krigsskibe v. kaj smstds. 1968.
(1980)

A 40 Kerteminde Byhistoriske Arkiv

se: Kerteminde Museum
(1980)

A 41 Lokal Historisk Arkiv, Læsø

C.T. Jakobsen
9950 Vesterø-havn

Logbøger, skibstegninger fra Dohners skibsværft på Læsø 1892 ff.
Søfartsbøger, Dagbøger, privat korrespondance, Private arkiver, Interviews på bånd.

Fotografier af fartøjer og personer.
Skibsmodeller, 3 skibsportrætter.

Genstande indenfor grupperne Anker, Skibsklokke, Nathus, Lanterne, Kompas, - håndlog, 2 lange kikkerter, oktant.

En del bjergningsudstyr fra den i Vesterø Havn nedlagte station.

Værktøj og genstande fra sejlmager, bådebygger, skibstømmer.

Håndskydevåben.

Primusapparater, Bestik.

Søstøvler, 3 skibskister.

Tovværksarbejder, Håndarbejder.

(1980)

A 42 Mors Lokalhistoriske Arkiv

Nørregade 3
7900 Nykøbing M.

0772 0282

Arkivalier fra Sømandshjemmet, Nykøbing M. herunder Drifts- og statusregnskab 1913-14, fremmedbog, vedtægter bidragslister, lejekontrakter, anmeldelseskort for gæster m.v.

Fotografier af fartøjer og personer.

Materialet er registreret.

(1980)

A 43 Odense Centralbibliotek Lokalhistorisk Afdeling

Klosterbakken 2
5000 Odense C

0913 1372, lokal 4426

Åbent: man.-ons. 14-18

tir. tor. fre. 12-16

Privat arkiv: Skibsprovianteringshandler Ebba Lauritzens erindringsmanuskript om skibshandel på Nørrebro i Odense ca. 1890-1970, bilagt enkelte billeder.

På bånd: Radioudsendelse 29/8 1980. Journalist Torben Poulsen interviewer Ebba Lauritzen.

Materialet er utilgængeligt i 25 år. Tilladelse kan indhentes via afdelingen.

Det bemærkes, at yderligere bidrag til Guiden vil kunne ventes, når ordnings- og indsamlingsarbejdet i afdelingen skrider fremad.

(1980)

A 44 Roskilde lokalhistoriske Arkiv

Roskilde Bibliotek
Dr. Margrethes Vej 14
4000 Roskilde

0235 6300

Båndoptagelse: Interview med pensionist Chr. Frederiksen (f. 1903 i Sct. Jørgensbjerg) optaget maj 1980. Fortæller bl.a. om fiskeri på fjorden i første fjerdedel af århundredet.

Fotos: Roskilde Fjord, Roskilde Havn, Gl. dampskibe på fjorden (S/S ”Skjelskør” og ”Hornsherred”), Fiskerliv i Jyllinge og Veddelev. Billederne dækker perioden fra århundredskiftet til omkring 1950. (1980)

A 45 Solrød lokalhistoriske Arkiv

Solrød Center 4
2680 Solrød Strand

Intet af interesse.
(1980)

A 46 Stevns lokalhistoriske Arkiv

Nørregade 15
4660 Store Heddinge

0370 3654
Åbent: man. 15-20

I det følgende er i parentes henvist til arkivets journalnr.

Arkiv efter Bjergningsselskabet i Højerup 1886-1931 (J. 801)

Papirer, ordrebog 1837-1915 fra toldstedet i Rødvig og Bøgeskov (J. 468)

Skibsbemandingslister for 7 småskibe 1940/41 (J. 468)

Søfartsbøger for 2 personer født 1861 og 1863 (J. 400 & 531)

Manus: Om strandinger v. Stevns Klint 1872 (J. 707 & 816)

Stevns fyrs historie, foredrag 1980 (J. 750)

Tegninger af fyret, vagtkontrolbøger m.m. (J. 381)

Materiale om faglige firhold for skibstømrere 1945-49, (J. 492)

og Rødvig Fiskerihavn: 2 udklipsbøger fra indvielsen 1943 m.v. (J. 648)

Fotografier med fartøjer: Gjorslev Bøgeskov, Sigerslev Kridtbrud og Rødvig Havn – fra ca. 1900 og fremover.

Alt registreret og med stikordskartotek for hele samlingen.
(1980)

A 47 Sundsøre Lokalhistoriske Arkiv

Risumvej 3
Risum
7870 Roslev

Intet af interesse.
(1980)

A 48 Varde Lokalhistoriske Arkiv

Varde Byhistoriske Arkiv
6800 Varde

0522 0782

Søfartsbøger: 64
Fotos, udelukkende af både i Varde å.
(1980)

B 73 Brøste's Samling

Overgaden oven Vandet 10
1415 Kbh. K

0154 0333

Model af kinafareren ”Christianshavn” (1800-18349
Maleri: ”Veteraner”, træfningen ved Helgoland 1864.

To store ankre ophængt på væg ved parkeringsplads.
To store bronzekanoner.
Model af kanon fra ”Fregatten Jylland”.

”Fid” til splejsning af tovværk.
Klokkeknebel fra Sømandsskolen 1882.

Øvr. fritidsarbejder:
Thomas Potters skib ”Jomfru Ane”, skibsmodel udført af Charles Emil Hansen,
skibsmodel ”Pelikanen”, Rotterdam.
(1980)

B 74 Christiansø

Christiansø
3740 Svaneke

0396 2013

Kortmateriale vedr. fæstningen.
Fotografier af partier 1900-1927.

Rundt omkring på øen en del ankre, opstillede kanoner og fire kanonbådsskure.
I museet flere kanoner, håndskydevåben, blankvåben.
Gammelt redningsgrej, værktøj fra sejlmager og tømrer.
Lægeinventar fra regimentskirurg.
(1980)

B 75 Hals Museum

Skansen
9370 Hals

0825 1333
Åbent: 15/6-15/8 15-17

Kaptain C.J. Klitgaards logbøger og dagbøger:
Logbog 1861-1865 ”Benjamin Howard” af Kh. 281 c.l.

B 75 Hals Museum, fortsat

Logbog 1866-1867 S/S "Vigilant"
Logbog 1867-1872 Bark "Sæby" (462, 89 reg. t)
Logbog 1872-1875 Bark "Eureka" af Kh. (575 c.l.)
Logbog 1875-1877 S/S "Tobasco"
Logbog 1881 S/S "Rothburg"
Privat dagbog og logbog 1885-1886 ukendt skib
Logbog 1885-1887 S/S "Bewick"
Private dagbøger (2 bd) u. å. og et bd. 1891.
Logbog 1894-1896 S/S "Tasset Bay"
Logbog 1900-1901 S/S "K.A. Blicher"
Logbog 1901-1902 ukendt skib
Logbog 1903-1905 ukendt skib
Logbog 1906-1908 ukendt skib
Breve 1891-1897, 3 bd scrapbøger 1891 og 1897-1901.
Div. søkort og håndbøger.

Diplom: Vodbinder J.P. Hansen, æresmedlem af Hals Fiskerif.

Fotografier af Hals Fiskerihavn og fiskere ved Hou samt faneindvielse i Hals Fiskeriforening i 1919.

Bådshage, Bakke til fiskekroge, Ormekasse og issav til Limfjorden.
Indsamlingskiste til katastroferamte fiskerfamilier 1979.

Ovenstående omfatter også Hals Museums lokalhistoriske arkiv.
(1980)

B 76 Kerteminde Museum

Strandgade
5300 Kerteminde

0932 3727

Åbent: man.-fre. 10-16

Et enkelt lille rederiarkiv fra omkr. 1879.
Kjerteminde Fiskeres Syge- Hjelpe- og Begravelseskasse (1870-1975)
Bjergningselskabet i Kerteminde af 23/8 1885 (1885-1942)
Marineforeningen for Kerteminde og Omegn (1942-1961)
Kjerteminde Skipper Ligbærer Laug (1882-1968)
Fiskerforeningen, Kerteminde (1899-1914)

Omkr. 25 skibstegninger, herunder sejltegninger, fortrinsvis fra 1890'erne.
Enkelte søfartsbøger.

Interview på bånd, Johan Due Nielsen: Om fiskeri i begyndelsen af århundredet.
Lakplade med fisker Rasmus Tygesen (optaget omkr. 1940)

Mange fotografier af fartøjer, mange havnebilleder.

Film om dystløb, optaget 1962 og 1972.
Videobånd fra Skipperlaugs begravelse.

Et enkelt navnebrædt, enkelte skibsmodeller,

B 76 Kerteminde Museum, fortsat

Ca. 15 skibsportrætter af kertemindeskibe.

Følgende kategorier genstande repræsenteret: Ankre, Lanterne, Ur (1), Kompas, Log, Kikkert (enkelte), Sekstant (3).

Fiske- fangst- og jagtredskaber: noget.

Et komplet sejlmagerværksted, komplet rebslagerværksted.

Skipper Ligbærerlaugets bedemandsdragt.

Maritime souvenirs: konkylier etc.

Delvis registreret.

Ovenstående omfatter også Kerteminde Byhistoriske Arkiv.
(1980)

B 77 Mariager Museum

Kirkegade 4-6
9550 Mariager

Oktant.

2 stk. kanoner på lavet.

(1980)

B 78 Odsherreds Museum

Høvevej 57
Høvevej
4550 Asnæs

Intet af interesse.

Men muligvis vil noget dukke op, når museets afdeling i Nykøbing Sj. bliver registreret.
(1980)

B 79 Stenstrup Museum

4573 Højby Sj.

0342 2027

Åbent: daglig undt. man.

10-16 i tiden 1/4-31/10

Materiale vedr. slaget på Sjællands Odde 1808 og lineskibet ”Prins Christian Frederik”.

Fotografier af fartøjer og personer.

Vraggods fra lineskibet PCF, chatol lavet heraf og genanvendt tømmer: porte på gårde.

En model af Gerners Flådebatteri nr. 1.

Maleri af slaget ved Sj. Odde, Carl W. Petersen 1934-37.

Anker

B 79 Stenstrup Museum, fortsat

Skibsklokke fra linieskibet PCF.

Kanoner og tilbehør hertil.

Peter Willemoes'skibskiste, knapper og ”stump” af Willemoes vest.

Registratur over dele af samlingen.

(1980)

B 80 Ærø Museum

5970 Arøskøbing

0952 1671

Åbent: sommer 10-12 og 13-16.30

Skibspapirer

Fotografier af personer.

Følgende genstandskategorier:

Navnebrædder

Skibsportrætter

Sekstant

Skibstømrerværktøj

(1980)

C 10 Arktisk Institut

L.E. Bruuns Vej 10
2920 Charlottenlund

0164 0543

Åbent: 10-15

Følgende kategorier arkivalier:

Institutionsarkiver

Virksomhedsarkiver

Foreningsarkiver

Dagbøger

Privat korrespondance

Private arkiver

Ikke-offentliggjorte manuskripter

Privat udarbejdede skibsfortegnelser

Fotografier af fartøjer og personer.

Skibsportrætter

Biblioteket omfatter adskillige tusinde bind omhandlende Grønland og andre arktiske lande samt Antarktis, fortrinsvis ældre, samt en tidsskriftssamling.

(1980)

Arkivalier: Privat udarbejdet fortegnelse over skibe, der har haft hjemsted i Hobro-Mariager-Hadsund fra ca. 1870-1980.

Bemandingsliste fra M/S ”Skansen”,
Certepartier og konossementer fra M/Gl ”Lyn”.
Avisudklip m.m.

Fotosamling: Fotos af ca. 2/3 af skibene over 20 brt., der har haft hjemsted i Hobro-Mariager-Hadsund 1900-1980, samt en del andre skibe.

Genstande: Navnebrædt fra skonnert ”Poseidon”, Hæklanterne, logur, sekstant, diopter, morsenøgle, lyseholder, ældre søkort, lanterner og signallygte fra den gamle Hadsundbro, sejlmagerværktøj m.m.
Tegning af M/S ”Skansen”.

Fritidsarbejder: Flaskeskibe, tovværksarbejder m.m. Af egen tilvirkning.

Bogsamling: Diverse skibslistes, lokalhistoriske bøger.
(1980)

Skibsregistrering.

Med særligt henblik på vejledning i benyttelse af skibsregistreringsarkivalier på Rigsarkivets 2. afdeling.

Kontaktudvalget modtager en stadig strøm af forespørgsler om enkelte skibes historie, og disse har vi hidtil bestræbt os på at besvare. Besvarekserne er dog ret tidkrævende. Samtidig har vi bemærket en stigende interesse for skibes historie.

Derfor mener vi, at en omtale af de vigtigste kilder til skibshistorie vil have interesse for en større kreds.

Den letteste indgang til materialet vil i mange tilfælde være det trykte, der foreligger. Her besidder Søfartens Bibliotek det meste. Først og fremmest:

F. Holm-Petersen og A. Rosendahl,
Fra Sejl til Diesel, u. år, (ca. 1952).

I Bind III findes to fortegnelser:

- I. Danske sejlskibe på 100 bruttotons og derover, indregistreret under dansk flag siden 1869.
- II. Danske damp- og motorskibe på 100 bruttotons og derover, indregistreret under dansk flag siden 1869.

På trods af fejlfortolkninger, mangler og de angivne begrænsninger kan der i mange tilfælde findes en ledetråd og et udgangspunkt for videre undersøgelser.

Trykte skibsfortegnelser.

Disse kan også give en god indgang til andet materiale. Det drejer sig om følgende:

Fortegnelse over de i Kongeriget Danmark og Hertugdømmerne Slesvig og Holsten hjemmehørende Fartøjer af 10 Commercelæster og derover. Samlet og udgivet af C.H. Mossin, København 1843.

Fortegnelse over de i Kongeriget Danmark og Hertugdømmerne Slesvig og Holsten hjemmehørende Fartøjer af 7 Commercelæster og derover. Samlet og udgivet af C.H. Mossin, København 1845.

Mercantil-Calender for 1852, udg. af Haldur R. Grüner, Kbh. 1852.

Mercantil-Calender for Danmark og Slesvig 1853, do, Kbh. 1853.

Mercantil-Calender for det danske Monarchie 1854, do, Kbh. 1854.

Mercantil-Calender for det danske Monarchie 1855, do, Kbh. 1855.

Mercantil-Calender for det danske Monarchie 1856-57, do, Kbh. 1856.

Mercantil-Calender for det danske Monarchie 1858-59, do, Kbh. 1859.

Mercantil-Calender for det danske Monarchie 1860, udgivet af I.W.E. Winther og Alb. Kaarup 1860.

Mercantil-Calender for det danske Monarchie 1862, udgivet af Julius Erichsen, København 1862.

Mercantil-Calender for Kongeriget Danmark 1867, udgivet af Alb. Kaarup og I.W.E. Winther, København 1867.

Mercantil-Calender for det danske Monarchie 1869, udgivet af Harry Levin, København 1869.

Danmarks Handelsflaade i Aaret 1871. Efter officielle og andre Kilder. Udgivet af A. Schneider, København 1871.

Danmarks Handelsflaade i Aaret 1873. Efter officielle og andre Kilder. Udgivet af A. Schneider, København 1873.

De ovennævnte udgivelser er mere eller mindre private. En del af materialet må dog stamme fra de lokale toldsteders skibsfortegnelser, men disse var ikke altid fejlfrie. Derfor bør disse fortegnelser anvendes med forsigtighed. Der er konstateret en del fejl, f.eks. kan nævnes dampskibet ”Maagen”, der i alle årene fra

Skibsregistrering, fortsat

1843 til 1869 står hjemskrevet i Assens, men skibet blev rent faktisk solgt i 1858 og omdøbt ”Neptun”. Som sådan står skibet opført under Kastrup fra 1860, så dette skib er altså dobbeltoptaget i fortegnelserne. Endvidere bør det erindres, at der er tale om ”statusoversigter”, der **kun** noterer hvilke skibe, der på et givet tidspunkt findes.

Officielle skibsfortegnelser, trykte.

Her findes: Officiel Fortegnelse over Skibe henhørende til den danske Krigs- og Handelsflaade der ere tildelte Kjendingssignaler. Disse er udgivet i 1869, 1872, 1874, 1875 og 1878. Der er her tale om fortegnelser over udelukkende de fartøjer, der er optaget i det officielle skibsregister og derved tildelt kendingsbogstaver.

Pålidelige og brugbare fortegnelser.

Danmarks Skibsliste. Første udgave 1883.

Her er tale om helt officielle udgivelser. Grundmaterialet er i kraft af skibsregistreringen pålideligt, men stadigvæk er der tale om ”statusopgørelser”.

Listerne indeholder oplysninger om navn, kendingsbogstaver, hjemsted, hovedreder, skibsfører, byggested og år, samt typebetegnelse og dimensioner.

Indtil 1913 udkom fortegnelserne hvert andet år. Først fra 1915 udsendtes de i revideret udgave hvert år – med undtagelse af 1943, 1945 og 1947.

Første udgaves betegnelse var:

Danmarks Handels-Flaade i Aaret 1883 ordnet i tre Afdelinger,

- I. Kendings-Signal-Fortegnelsen.
- II. Alfabetisk Sejlskibsregister.
- III. Alfabetisk Dampskibsregister.

Udsendt efter Foranstaltning af Indenrigs- og Marine Ministeriet. Udgivet af A. Schneider, Chef for Skibs-Registreringen og Skibs-Maalingen. København 1883.

I årenes løb har skibslisten undergået en del redaktionelle ændringer. Den nyeste fortegnelse hedder:

Officiel fortegnelse over danske skibe med kendings signaler.
Udgivet af Skibsregistret, 84 udgave, januar 1980.

Omtale af enkeltbegivenheder.

Officielle:

Her findes kun ”unormale” begivenheder som forlis, grundstødninger, kollisioner, brand o.s.v. Dansk Søulykke-Statistik. Første udgave udkom i 1895 med omtale af begivenhederne i 1893. Rækken udsendes årligt af Handelsministeriet.

Begivenhederne under verdenskrigene findes udførligt omtalt i: Samling af Søforklaringer over krigsforliste danske Skibe i Aarene 1914-1918 med et Tillæg. Udsendt 1921.

For II Verdenskrig findes kun et register: Fortegnelse over krigsforliste og krigshavarerede danske Skibe 3. september 1939 til 31. december 1949, udg. af Min. f. Hand., Ind. og Søf. 1950.

Uofficielle:

Her findes avisomtaler, som det i sagens natur er ret uoverskueligt at give sig i kast med. Til skibenes hverdagshistorie med artikler og notitser om nybygninger, køb, salg, havarier, fragtafslutninger,

Skibsregistrering, fortsat

positionslistor m.v. findes:

Dansk Søfartstidende, første udgave 22. september 1893, herefter egentlig med sidste nr. 29. marts 1963.
Position Maritim Bulletin, første udgave 7. januar 1972, dette udkommer endnu egentlig.

Tidsskrifterne Søfart og Vikingen omtaler/omtalte hovedsageligt nybygninger. Søfart er dog i de senere år begyndt at optage artikler om skibes historie.

Skibsregistreringen.

Den officielle registrering af den danske handelsflåde kan groft inddeles i fire perioder:

- I. før 1867
- II. 1867-1893
- III. 1893-1958
- IV. 1958-

Periode I. Før 1867.

For den første periode findes to publicerede undersøgelser.

I Tidsskrift for Søværnen 1865. Søløjtnant A. Schneider: "Om et nyt Registrerings- og Maalings-System for danske Skibe", side 120-143 og 211-268. Samt Anders Monrad Møller: Københavns handelsflåde 1814-1832. En historisk statistisk detailundersøgelse. Kbh. 1974.

København:

Kjøbenhavns Skibsregister 1817-1864. Dette er en protokol af ret store dimensioner. Derfor er den placeret i "reserveringsrummet" på Rigsarkivet og går populært under betegnelsen "Tykke Maren". Protokollen indeholder udelukkende københavnske skibe, der hvert har en side. Registret er tilstræbt alfabetisk, således at skibe, hvis navne begynder med "A", findes i én afdeling, "B" i den følgende o.s.v. De fleste af de skibe, der eksisterede i 1865, har en tilføjelse om at de er overført til "det midlertidige Skibsregister". Dette har dog ikke kunnet findes.

Provinsen:

Her er ikke foretaget nogen egentlig undersøgelse, men på Landsarkivet for Sjælland findes eksempelvis en del registreringsmateriale fra Helsingør Toldkammers Arkiv. Kontaktudvalget er interesseret i oplysninger, såfremt nogen måtte have kendskab til yderligere registreringsmateriale fra denne periode – før 1867.

Periode II. 1867-1893.

Lov af 13. marts 1867 om Skibsregistreringen bragte styr på oplysningerne om den danske handelsflåde, idet den bestemte:

at optagelse i et dansk skibsregister skal danne det internationale og lovlige bevis for skibets ret til at føre det danske flag.

At registrene til enhver tid skulle kunne yde fuldstændig pålidelige og udtømmende oplysninger om ethvert dansk skibs særegne beskaffenhed, ejendomsforhold m.v.

Det skete ved at der blev opstillet regler for skibets ret til at føre dansk flag, udførlige bestemmelser om registreringen, måden hvorpå registrene skulle føres o.s.v. Samtidig indførtes et nyt skibsmålingssystem, hvorved man bl.a. gik over til ton-beregning.

Samtidig gav loven stor kontrolmulighed, da der skulle føres to skibsregistre, nemlig et centralt og et lokalt. Der er dog konstateret visse forskelligheder især ved skibenes udslettelse af registrene. Det sted,

der først fik oplysningen, skrev normalt den længste og mest forklarende tekst.

Fra **Hovedskibsregistreringskontoret** findes på Rigsarkivet følgende:

- Hovedskibsregistreringsprotokoller bind 1-15.
- Alfabetisk fortegnelse til hovedskibsregistret i 2 bind.
- Handelsflådens kendingssignaler.
- Handelsflådens Registreringsbogstaver ca. 1868-1930.
- Fortegnelse over danske fartøjer under 20 tons drægtighed, 2 bind, påbegyndt henholdsvis 1867 og 1875.
- Register over udslettede skibe bind 1-6 (bd. 4 ubeskrevet)

Indlagt i register over islandske skibe (se III periode) findes: ”Skibsfortegnelse for Island, samlet ved hjælp af materialer understøttet af indberetninger fra den vedkommende embedsmand over de dersteds hjemmehørende dæksfartøjer, samt af det Hovedregistreringskontoret førte Skibsregister”. Denne fortegnelse indeholder oplysninger ca. 1867-1896.

Lokale skibsregistre, beliggende på Rigsarkivet.

Ifølge bekendtgørelse af 14. september 1867 blev landet inddelt i skibsregistreringsdistrikter. Disse var i hvert enkelt tilfælde baseret på stedlige toldkamre. Hvor flere navne er nævnt i rækkefølge, foregik registreringer ved den først nævnte by. Tallet i parentes angivet antal bind.

1. København (1) dampskibe (3) sejlskibe.
2. Helsingør (dette findes på Landsarkivet for Sjælland).
3. Roskilde, Frederikssund og Frederiksværk (1).
4. Holbæk og Nykøbing S. (1).
5. Kalundborg (1).
6. Korsør og Skælskør (1).
7. Næstved og Vordingborg (1).
8. Præstø (1).
9. Møn (Stege) (2).
10. Køge og Store Heddinge (intet set på Rigsarkivet).
11. Rønne og hasle (2).
12. Svaneke, Neksø og Allinge samt Christiansø (2).
13. Bandholm og Saksøbing (2).
14. Nakskov, Rødby og Nysted (2).
15. Nykøbing F. og Stubbekøbing (2).
16. Odense og Bogense (2).
17. Middelfart (1).
18. Assens (2).
19. Fåborg (2).
20. Svendborg (3).
21. Nyborg og Kerteminde (2).
22. Rudkøbing (1).
23. Marstal og Ærøskøbing (4).
24. Århus og Samsø 82).
25. Grenå og Ebeltoft (1).
26. Randers (1).
27. Hobro og Mariager (1).
28. Ålborg, Nibe og Løgstør (2).
29. Frederikshavn, Sæby og Skagen (4).
30. Hjørring (1).

Skibsregistrering, fortsat

31. Thisted (2).
32. Nykøbing M. (2).
33. Lemvig og Holstebro (2).
34. Viborg og Skive (1).
35. Ringkøbing (1).
36. Varde og Hjerting (1).
37. Fanø og Manø (1).
38. Ribe (1).
39. Kolding og Heils (2).
40. Fredericia (1).
41. Vejle (1).
42. Horsens (2), (Heri en del løse målebrev).

Der er endvidere på Rigsarkivet protokoller fra følgende senere oprettede registreringssteder.

Esbjerg (1).
Frederiksværk (1).
Vestindien (1), dette sidstnævnte register er set på Rigsarkivet, men er siden forgæves søgt fundet frem.

Afleveringen af de lokale registre 1867-1893 er ikke komplet, endnu findes registre på eksisterende toldkamre og muligvis findes også nogle på Landsarkiverne.

Periode III. 1893-1958.

Skibsregistreringsloven af 1867 blev løbende ændret og justeret, men der var hovedsagelig tale om mindre ting. Ved lov af 1. april 1892 blev systemet underkastet en radikal ændring, som udvidede skibsregistret til også at være skøde- og pantebrevsprotokol. I registret, hvis navn herefter blev ”Skibs-Skøde- og Pantebrevs_Protokol”, indførtes alle de på skibet erhvervede rettigheder og rådighedsindskrænkninger.

Af trykt materiale om denne periode henvises til Folketingstidende og Lovtidende, samt særtryk af loven. Systemet med central og lokal registrering fortsattes nogenlunde uændret.

Fra **Hovedskibsregistret** er afleveret til Rigsarkivet:

Rederiregister 54 bind.

Navnefortegnelse til rederiregistret

Udslettede rederier A-Ø (4 kartotekskasser ordnet alfabetisk)

Registreringsdagbøger 27 bind.

Register over danske skibsførere fra ca. 1894, 3 bind.

Skibsregister 63 bind.

Alfabetisk navnefortegnelse til skibsregistret, 2 bind.

Registreringsbogstaver 2 bind (Ny serie fra OU-OZ fra 1933)

(Ældre registreringsbogstaver, se II. Periode.)

Fortegnelse over ikke selvbevægende lægttere, pramme m.m. Forsynet med nationalitets certifikat og målingsattest.

Fortegnelse over danske **både under 5 tons**, 3 bind.

Fortegnelse over danske **fartøjer under 20 tons brt.** 8 bind.

Alfabetisk navnefortegnelse til fartøjsregistret. 2 bd.

Register over forliste skibe 1902-1912.

Register over ophuggede skibe 1902-1912.

Register over skibe solgt til udlandet 1902-1912.

En større samling brevkopibøger og korrespondance.

Skibsregistrering, fortsat

- Sønderjyllands midlertidige register ca. 1920-ca. 1925.
- Hovedskibsregister for Island 1897-1917.
- Islandske fartøjsregistre 8 bind.
 - Alfabetisk fortegnelse til islandske skibe og fartøjer.
 - Journal over islandske registreringer og målinger.

På selve skibsregistreringskontoret (se periode IV) er tidligere set en interimsprotokol (ca. 1894-ca. 1925). Denne ses ikke afleveret til Rigsarkivet.

Lokalregistreringen skete ifølge bekendtgørelse af 8. december 1893 på følgende steder:

1. København, Køge, Storeheddinge og præstø.
2. Helsingør, Anholt, Frederikssund og Frederiksværk.
3. Holbæk, Kalundborg, Roskilde og Nykøbing S.
4. Korsør, Skælskør, Næstved og Vordingborg.
5. Stege.
6. Rønne, Hasle, Allinge, Svaneke og Neksø.
7. Nalskov, Bandholm, Maribo, Saksøbing, Rødby og Nysted.
8. Nykøbing F., Gedser og Stubbekøbing.
9. Odense, Nyborg, Kerteminde, Bogense, Middelfart og Assens.
10. Svendborg og Fåborg.
11. Rudkøbing.
12. Marstal og Ærøskøbing.
13. Århus, Grenå, Ebeltoft og Samsø.
14. Randers, Hobro og Mariager.
15. Ålborg, Nibe og Løgstør.
16. Frederikshavn, Læsø, Sæby, Skagen og Hjørring.
17. Thisted, Nykøbing M., Lemvig, Holstebro, Struer, Skive og Viborg.
18. Esbjerg, Ribe, Varde og Ringkøbing.
19. Fanø og Manø.
20. Horsens, Vejle, Fredericia og Ringkøbing.
21. Tórshavn.

Af disse registre findes nr. 5 på Rigsarkivet og nr. 4 er set på Landsarkivet for Sjælland. Langt størsteparten findes endnu på de respektive toldkamre.

Lokalregistreringen blev ved bekendtgørelse af 16. december 1927 indskrænket til følgende steder:

1. København, Køge, Fakse, Præstø, Vordingborg og Stege.
2. Helsingør, Frederikssund, Frederiksværk, Hillerød, Roskilde, Holbæk og Nykøbing S.
3. Korsør, Kalundborg, Skælskør, Slagelse og Næstved.
4. Rønne, Hasle, Allinge, Gudhjem, Svaneke og Neksø samt Christiansø.
5. Nykøbing F., Stubbekøbing, Gedser, Naksø, Bandholm, Maribo, Saksøbing og Nysted.
6. Odense, Nyborg, Kerteminde, Bogense, Middelfart og Assens.
7. Svendborg, Fåborg og Rudkøbing.
8. Marstal og Ærøskøbing.
9. Århus, Samsø, Horsens, Vejle, Fredericia, Kolding, Herning, Skanderborg og Silkeborg.
10. Ålborg, Ebeltoft, Grenå, Anholt, Randers, Hobro, Ålborg (med undtagelse af Løkken og Blokhus), Løgstør, Viborg, Skive, Holstebro, Struer og Nykøbing M.
11. Thisted, Lemvig, Hjørring samt Løkken og Blokhus.
12. Frederikshavn, Læsø, Skagen og Sæby.
13. Esbjerg, Ringkøbing, Varde, Ribe og Tønder.

Skibsregistrering, fortsat

14. Åbenrå, Haderslev, Sønderborg, Egersund og Padborg.
15. Tórshavn.

Periode IV 1958-

Registreringssystemet ændredes ved lov af 29. marts 1957.

Den helt væsentlige ændring består i, at skibene nu registreres efter deres kendingsbogstaver. Hvert skib får et ”stamblad”, der eventuelt kan følges op af supplementsblade, anbragt samme sted.

Hovedskibsregistreringen forestås af:

Skibsregistret, Store Kongensgade 47, Kbh. K.

De udslettede skibes registreringsblade afleveres nu løbende til Rigsarkivet.

Lokalregistreringen 1958-1972.

Under den nye ordning fandt der stadigvæk lokal registrering sted. Som tidligere ved de lokale toldkamre, i 1957 følgende:

1. København.
2. Helsingør, Hillerød og Frederiksværk.
3. Korsør, Kalundborg, Skælskør, Næstved, Slagelse og Ringsted.
4. Køge, Fakse, Præstø, Vordingborg og Stege.
5. Holbæk, Frederikssund, Roskilde og Nykøbing S.
6. Rønne, Hasle, Allinge, Svaneke, Neksø og Christiansø.
7. Nykøbing F., Stubbekøbing, Gedser, Nakskov, Bandholm, Maribo, Saksø og Nysted.
8. Odense, Bogense, Kerteminde, Nyborg, Middelfart og Assens.
9. Svendborg, Fåborg og Rudkøbing.
10. Marstal og Ærøskøbing.
11. Skagen.
12. Frederikshavn, Sæby og Hjørring.
13. Thisted og Nykøbing M.
14. Lemvig, Holstebro, Ringkøbing, Struer, Viborg og Skive.
15. Esbjerg, Varde, Ribe og Tønder.
16. Ålborg, Løgstør, Hobro og Randers.
17. Århus, Samsø, Ebeltoft, Grenå, Anholt, Herning, Skanderborg og Silkeborg.
18. Vejle, Horsens, Kolding og Fredericia.
19. Åbenrå, Haderslev, Sønderborg, Gråsten og Padborg.

Det meste af dette registreringsmateriale henligger fortsat ved Distriktstoldkamrene. Toldvæsenets opgaver i forbindelse med skibsregistreringen er dog ændret fra 1973, idet registreringsopgaverne udelukkende udføres af skibsregistret – Hovedskibsregistret – mens Toldvæsenet er dette behjælpeligt med de lokale registreringsforretninger.

Kendingsbogstaver

I mange tilfælde, for ikke at sige i de allerfleste, vil det lette søgningen efter et bestemt skib, at man kender skibets kendingsbogstaver. Dette er en fireleddet bogstavkode, og der findes tre serier af disse.

1. Fra 1867 toges en serie i anvendelse, der hed HB--.
Denne ophørte faktisk omgående, men ind i 1870'erne kan man stadig støde på et skib med denne kode.
2. Fra 1867 fik danske skibe som kendingsignal N---.
Færøske fik K---.
Islandske L---.

og Vestindiske M---.

Denne type kendingssignal kunne ikke vedblivende dække behovet, idet samme bogstav ikke måtte bruges to gange, og vokaler blev ikke anvendt.

3. Fra 1933. Efter indførslen af radiotelefoni og -telegrafi tildeltes danske skibe fra slutningen af 20'erne et nyt system bogstaver begyndende med OU--. Dette system bragtes i 1933 i anvendelse for samtlige danske fartøjer, hvorefter den gamle type N--- udgik.

Med viden om disse kendingsbogstaver, som står i de trykte skibsfortegnelser, er det betydeligt lettere at begynde på den alfabetiske indgang til skibsregistret. Dette gælder især, når skibene har et almindeligt navn som f.eks. ”Marie”, da er det simpelthen en nødvendighed at have nogle konkrete holdepunkter.

Det her omtalte omfatter **ikke** søværnets fartøjer, der ikke er optaget i det civile skibsregistre. Flere af statens civile skibe – tilhørende f.eks. Krydstoldvæsenet og Fyr- og Vagervæsenet – var tidligere heller ikke med i registrene. Dette ændredes først omkring 1930.

Specielt for fiskefartøjer må siges, at der findes mere kildemateriale, end her nævnt; bl.a. kan henvises til Fiskeriårbogen.

Eksempler på materialets anvendelse.

Maleri af unavngivet skib.

Her kan man i mange tilfælde se signalflagene sat. Her er det så muligt ved hjælp af en flagtavle at ”oversætte” denne information til kendingsbogstaverne og herigennem finde skibet enten i de trykte fortegnelser eller i selve registrene.

”Bedstefars skib”.

Man kan f.eks. have et udgangspunkt i navnet ”Louise” eller ”Marie” eller lignende. I sådanne tilfælde vil det være en næsten håbløs opgave at gå i gang med registrene. Her bør man starte med de trykte skibslisters, og når man heri har fundet de sandsynlige muligheder, kan man tage fat på selve registreringsmaterialet.

”Veteranskibet”

Et fartøj indkøbt fra udlandet med en uvis dansk fortid. Her skal man være klar over, at skibsregistret kun optager dokumenterede kendsgerninger. Eksempelvis er mange danske træskibe i tidens løb afhændet til Sverige, og herved er en del af de oprindelige oplysninger gået tabt. Det er dog muligt at komme frem til disse på en forholdsvis nem måde ved hjælp af de trykte skibsfortegnelser.

Først vil det være nødvendigt at indhente de oplysninger, som skibet **nu** er optaget med i det danske skibsregister. Heraf vil det så fremgå, hvad skibets svenske navn var. Med dette kan man så gå tilbage i tiden gennem de svenske skibslisters – stort set indrettet som de danske. Når man er kommet tilbage til skibets første optræden her, vil der som regel være et ”ex navn”, det navn, skibet havde under dansk flag. Med dette kan man så skifte over til de trykte danske skibslisters, hvor man kan se omtrent, hvilket tidspunkt skibet er slettet. Derefter kan man gå i de rigtige registre, der vil indeholde oplysning om årsagen til slettelsen, herunder køberens navn, og på denne måde kan ringen slutes.

”Det eksisterende skib”

- med en lang og broget fortid. Dette er nok det enkleste, idet man starter med de oplysninger, der i dag findes på skibet i skibsregistret. Her vil man finde henvisning til de gamle protokoller, og således kan man føre skibet helt tilbage.

Indholdsfortegnelse, alfabetisk ordnet

		Side
Arktisk Institut.....	C 10	24
Augustenborg kommune, Lokalhistorisk arkiv for.....	A 35	18
Brøste's Samling.....	B 73	21
Christiansø.....	B 74	21
Fladså Arkiv.....	A 36	18
Hals Museum.....	B 75	21
Hundested lokalhistoriske arkiv.....	A 37	18
Jægerspris, Lokalhistorisk arkiv i.....	A 38	18
Kaj Munk.....	E 55	25
Kalundborg By- og Egnshistoriske Arkiv.....	A 39	18
Kerteminde Byhistoriske Arkiv.....	A 40	19
Kerteminde Museum.....	B 76	22
Læsø, Lokal Historisk Arkiv.....	A 41	19
Mariager Museum.....	B 77	23
Mors Lokalhistoriske Arkiv.....	A 42	19
Odense Centralbibliotek Lokalhistorisk Afdeling.....	A 43	19
Odsherreds Museum.....	B 78	23
Rigsarkivets 2. afdeling (efter 1848).....	A 34	4
Roskilde lokalhistoriske Arkiv.....	A 44	20
Skibsregistrering.....		26
Solrød Lokalhistoriske Arkiv.....	A 45	20
Stenstrup Museum.....	B 79	23
Stevns Lokalhistoriske Arkiv.....	A 46	20
Sundsøre Lokalhistoriske Arkiv.....	A 47	20
Varde Lokalhistoriske Arkiv.....	A 48	21
Ærø Museum.....	B 80	24